

Nariadenia ES a EÚ – občianske a obchodné právo

JUDr. Tatiana Hačková – MS SR, sekcia
medzinárodného práva – právni
čakatelia prokuratúry – Omšenie
4.3.2019

NAJDOLEŽITEJŠIE:

- ❖ 1215/2012 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v **občianskych** a **obchodných** veciach (Brusel I recast), pred 10.1.2015 44/2001
- ❖ 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v **manželských** veciach a vo veciach **rodičovských** práv a povinností (Brusel II)
- ❖ 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach **vyživovacej** povinnosti (Dánsko nie kap. III a IX)
- ❖ 650/2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v **dedičských** veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve
- ❖ 1393/2007 o **doručovaní** súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach
- ❖ 1206/2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri **vykonávaní dôkazov** v občianskych a obchodných veciach
- ❖ 593/2008 o rozhodnom práve pre **zmluvné** záväzky (Rím I)
- ❖ 864/2007 o rozhodnom práve pre **mimozmluvné** záväzky (Rím II)

OSTATNÉ:

1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze

805/2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky

861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

2015/848 o insolvenčnom konaní

606/2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach

https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-sk.do

1215/2012 BRUSEL I. recast, prepracované znenie - právomoc

- Právomoc všeobecná čl.4 je zameniteľná s právomocou:→
- Právomoc špeciálna čl.10-23 má prednosť →
- **Právomoc výlučná čl.24 má prednosť** →
- Právomoc založená voľbou strán čl.25 má prednosť →
- Právomoc založená podriadením sa právomoci konajúceho súdu čl.26, neuplatní sa,
- Osobitnou čl. 7 a alternatívnou čl. 8 a 9
- pred právomocou všeobecnou a alternatívnou
- pred všetkými ostatnými právomocami
- pred všetkými ostatn. právomocami okrem výlučnej
- ak žalovaný namietne absenciu právomoci alebo ak sa jedná o čl.24 – slabšieho účastníka musí súd poučiť o práve namietat' absenciu právomoci-tlačivo

1215/2012 BRUSEL I. recast, prepracované znenie –uznanie a výkon

- Uznanie - automatické bez samostatného konania a bez potreby vyhlásenia za vykonateľné
- Cudzie rozhodnutie ide priamo do výkonu, musí byť ale vykonateľné v štáte vydania
- Obrana povinného: a/návrh na neuznanie cudzieho rozhodnutia (len z dôvodov neuznania v čl. 45 nariadenia
 - b/ zamietnutie výkonu – čl. 46 (tiež len z dôvodov v čl. 45)
- Obdobne sa vykonajú cudzie verejné listiny a súdne zmiery avšak zamietnutie výkonu - len z dôvodu rozporu s verejným poriadkom

2201/2003 Brusel II (a, bis)- právomoc

- Manželské veci – čl. 3 súdy ČŠ EÚ kde:..... Súd len zistí, či existuje aspoň jedno kritérium na založenie, ak je žalovaný manžel ŠP ČŠ EÚ alebo má OP v ČŠ EÚ – je výlučná
- Rodičovské práva a povinnosti – čl. 8 (perpetuatio fori), 9 (ak sa presťahuje so súhlasom druhého rodiča a existuje skoršie R o úprave styku, kt. sa navrhuje zmeniť, ešte 3 mesiace po presťahovaní), 10 (ak sa presťahuje bez súhlasu druhého rodiča, ostáva právomoc podľa čl. 8, iba, ak by sa „opustený rodič“ zmieril s premiestnením alebo zadržaním alebo dieťa sa v novom štáte zdržiava už rok odvtedy, čo sa „opustený rodič“ dozvedel o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa zžilo s novým prostredím a bola splnená aspoň jedna podmienka v čl. 10, písm. b/ body i - iv

2201/2003 Brusel II (a, bis)- právomoc

- Dohoda o súdnej právomoci (čl. 12) – spojenie rozvodu rodičovskými právami a povinnosťami, ak aspoň jeden rodič má RPP, právomoc prijali a je to v najlepšom záujme dieťaťa. Súd sa musí rodičov opýtať. Platí aj pre schválenie právneho úkonu za maloletého
- Právomoc založená na prítomnosti dieťaťa (čl. 13 – ak nemožno určiť OP+utečenci)

2201/2003 Brusel II - uznanie a výkon

- automatické uznanie rozsudku (bez osobitného konania) ale , možnosť požiadať o uznanie/neuznanie rozsudku, matrika rozvod
- Vyžaduje sa „nostrifikačné“ konanie - vyhlásenie vykonateľnosti, okrem R o práve styku a R vydanom v štáte s právomocou po návratovom konaní (nie je možné namietat' uznanie)
- Výkon rozsudku o práve styku a návratu dieťaťa po „únose“, osvedčenie je akoby *náhrada za* vyhlásenie vykonateľnosti v štáte pôvodu (čl.41 a 42)
- Navrhovateľ predkladá R a osvedčenie

4/2009 - výživné - právomoc

- Nielen maloleté deti, aj výživné vyplývajúce z rodinných vzťahov, aj manželské a švagrovské – uplatňuje sa od 18.6.2011 (DN nie kap. III a IX)
- Právomoc súdu- čl. 3: OP odporcu, OP oprávneného, kde sa koná o osobnom stave a je povinne spojené s výživným, kde sa koná o rodičovských práva a povinnostiach a je spojené povinne s výživným za podmienky, že P nie je založená na ŠO
- Obmedzená dohoda účastníkov o voľbe súdu je výlučná, písomná a možná len za podmienok v čl. 4, voľba súdu je vylúčená pre maloletých do 18 rokov
- Založená na účasti odporcu, ak nenamieta – čl. 5
- Subsidiárna – ak nie je čl. 3,4,5 ani štáty Lugánskeho dohovoru, tak súdy štátu spoločného ŠO účastníkov
- Forum necessitatis a čl. 8 obmedzenie konania pre zmenu R

4/2009 - výživné – rozhodné právo

- V čl. 15 nariadenia odkaz na haagsky Protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť z roku 2007 – pozor viazanosť protokolom určuje spôsob uznania R v prípade núteného výkonu (**Dánsko a UK nie** aj keď EÚ je protokolom viazaná)
- Podľa protokolu, ktorý má univerzálnu uplatniteľnosť, všeobecne RP je právo OP oprávneného- čl. 3, od okamihu zmeny OP sa uplatní PP nového OP
- Osobitné kritéria pre výživné rodičov voči deťom a opačne a pre iné osoby voči osobám, ktoré nedosiahli 21 rokov (čl. 4) – snaha priznať výživné, aj keď RP podľa OP oprávneného výživné nepriznáva
- Voľba rozhodného práva je možná za podmienok v čl. 8, ale nie je možná voči osobe mladšej ako 18 rokov alebo voči dospeljej osobe, kt. nie je spôsobilá

4/2009 - výživné – uznanie a výkon

R vydané v ČŠ, kt. je viazaný HP z 2007

- Rozhodnutie Rady uzavretí HP z 23.11.2007 o RP pre vyživovaciú povinnosť ES Ú.v. EÚ, L331/17 z 16.12.2009 mínus DN a UK
- bez osobitného uznávacieho konania, bez možnosti namietat' uznanie a bez vyhlásenia vykonateľnosti

R vydané v ČŠ, kt. nie je viazaný HP z 2007

- R z DN,UK (nové) a tiež R uvedené v čl. 75, ods.2 (podľa starého Bruselu I 44/2001)
- Vykonávajú sa po povinnom vyhlásení vykonateľnosti
- Vyhlásenie – automaticky po formálnych náležitostiach v čl. 28 do 30 dní
- Odvolanie len pre čl. 24

Samostatné prednášky

- 650/2012 – dedičstvo
- 1393/2007 – doručovanie
- 1206/2001 – výkon dôkazu

593/2008 o rozhodnom práve pre **zmluvné** záväzky (Rím I)

- DOHOVOR o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, otvorený na podpis v Ríme 19. júna 1980, v Eur-lex Ú.v.EÚ C 169/10 z 8.7.2005
- Pre SR platí od 1.8.2006 (pozri ozn. č. 474/2006 Z.z.). Uplatní sa v SR na zmluvy uzavreté po tomto dátume. SR pristúpila aj k 2 protokolom o výklade dohovoru SDEÚ. Výkladová správa Giuliani + Lagarde Ú.v. EÚ C 282 z 31.10.1980
- Dohovor bol nahradený Nariadením EP a Rady (ES) č. 593/2008 z 17.6.2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky Ú.v. EÚ L 177/6 z 4.7.2008. Aplikuje sa na zmluvy uzavreté od 17.12.2009 vrátane
- D a N slovenský súd použije na občianskoprávne a obchodné veci s cudzím prvkom bez ohľadu, či bývajú účastníci v EÚ. Neuplatňuje sa na daňové, colné a správne veci (Rím I)
- D a N nahradili čl. 9 – 16 ZMPS, ktorý sa použije na zmluvy uzavreté pred 1.8.2006. Prípade dvojstranné zmluvy boli tiež nahradené.

Rím I - pokračovanie

- Vylúčené sú veci osobného stavu, spôsobilosť FO na práva a PÚ, záväzky z rodinných vzťahov, záväzky z majetkového práva manželov, zo závete a dedenia, záväzkové vzťahy zo zmienek, šekov a CP, rozhodcovská zmluva a dohody o voľbe súdu, otázky upravené právom obchodných spoločností, otázka, či zástupca môže zastúpeného zaviazat voči 3. osobe, trusty, predzmluvné záväzky (Rím I) a niektoré poisťné zmluvy (Rím I)
- Univerzálne uplatnenie – právny poriadok určený podľa dohovoru sa uplatní bez ohľadu na to, či je právnym poriadkom ČS
- Teritoriálne - na všetky ČS EÚ okrem Dánska + FR námorské departementy, Gibraltar, Madeira, Azory, Kanárske ostrovy, Alandské o.
- Voľba RP má prednosť (čl. 3) je však obmedzená kogentnými komunitárnymi normami ES (čl. 3 ods.4), kogentnými normami štátu zvoleného RP (čl. 3 ods.3), imperatívnyimi normami (čl.9), výhradou VP (čl. 21) a obmedzeniami pre zmluvy o preprave, spotrebiteľské, poisťné a pracovné (čl. 5-8)
- Ak voľba absentuje – platí všeobecné pravidlo v čl. 4 ods.1, kde sú zmluvy špecifikované. Ak sa nejedná o špecifikovanú zmluvu v čl. 4 ods.1, platí, že sa spravuje právom štátu OP zmluvnej strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu
- Zákaz spätného a ďalšieho odkazu

864/2007 o rozhodnom práve pre **mimozmluvné** záväzky (Rím II)

- Mimozmluvné záväzky v občianskych a obchodných veciach, v kt. dochádza k stretu rôznych právnych poriadkov
- Vylúčené daňové, colné a správne veci a zodpovednosť štátu za konanie pri výkone verejnej moci, ďalšie vylúčenie v čl. 1 ods.2
- Univerzálne uplatnenie
- Všeobecné pravidlo (čl. 4)– právny poriadok štátu, na území ktorého vznikla škoda bez ohľadu na skutočnosti jej vzniku a dôsledkov. Ak zodpovedná osoba za škodu a poškodený majú OP v tej istej krajine, tak sa použije tento PP
- Osobitné pravidlá pre zodpovednosť za výrobok, nekalá súťaž, životné prostredie, porušenie duševného vlastníctva, protestné pracovné opatrenie kolektívneho vyjednávania, bezdôvodné obohatenie
- Voľba RP je možná (čl. 14), ale voľbou sa nemožno odchyliť od čl. 6 (nekalá súťaž a konanie obmedzujúce slobodnú súťaž) a pre porušenie duševného vlastníctva (čl. 8) sa musí použiť čl. 8 (pozri čl. 13)